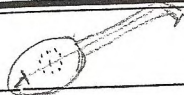

Broj 10.

U Subotu 5. Ožujka 1842.

Tečaj IX.

Sve u glase sjedinjene
Tuže, cije, plaču, cvile.
Palmotić.

Jeka od Balkana,

ili

Suze bugarskih, hercegovačkih i bosanskih Hristjanah.

Svemu svētu svitje zora,
Kod Balkana nema dana!
U srěd gorcieh suzah móra
Gori, gori, ljuta rana,
Koju robstvo zadadě.

Robstvo hudo, robstvo kledo,
Kad će tebi svārha biti?
Kad će sunce blago i sveto
Od slobode se roditi,
Da prosvětli mārku noć.

U najdaljoj světa strani
Već istine i slobode
Dan dopire. — Veće brani
Od Čarnacah divlje rode
Svete pravde zlatni štit.

Samo gore od Balkana
Od vapájah tuge ječe,
Gdě slobodi nema stana,
A verige robstva zveče,
Koje vežu *Hristjana!*

U zabitne světa strane
Slovo već se širi vère,
Da spasenja sunce gráne
Svemu svētu, — da nevère
Konac jednom nastane.

Nu vrěmena gdě u davna
Spasovo se slovo čuše,
Gdě davnosti dĕla slavna
Ugled jesu krěpke duše:
Tu se ruši vère stan!

Čuj me dakle otče blagi,
U kóg krilu svi su světi,
Koi vid mi dadě dragi,
Da istinu mogu zrěti, —
Tvôga stvora sliši plač!

Na kamenoj evo stini
Bugareći Bugar sědi,
U zdvojenja strašnoj tmuni
Ufajući k tebi gledí:
Gospodine smiluj se!

Srodne puke daj prosvěti,
Težku bĕdu da poznadu
Svoje bratje; — te ih sěti,
Da izpune našu nádu,
Da nam dadu slobodu.

Čujte puci! slave sini,
Kĕ junačka majka rodi.
Nij' vam sěrece nalik stini
Od kamena; da vam godi
Bratje vaše nevolja!

Spomenite vaših dĕda'
Slavna dĕla! . . . Da ljubite —
Věčni Bog vam zapovĕda —
Vašu bratju. Izpunite
Puci, — *božju zapovĕd!*

Stare moći dajte od sna
Probudite! . . . Evo slave!
Neuvehla, blagonosna —
Za vitežke resit glave, —
Dosti evo lovora!

Ustanite puci oda sna!
Poslušajte, kako cvile
Sitna dĕtca; (nije basna!)
Kako turske divje sile
Kćercu majci otimlju.

Od Mostara tužne glase
Poslušajte . . . . U srěd zime
Sědi starci kako kvase
Gore kàrvju; kako ime
Zahman sinka nariću.

Ime sinka, koi blědi
U tamnici, ili u grobu.
Majku čujte, kà prám sědi
Tàrgajući divjem robu
Kletvu neba dozivlje.

Mlado čedo, gle! zavito
U povojih ledna sněga,
Pokraj majke tu pokrito.
Směrt uljulja nju i njega
U kolěvci od leda!

Boso, gladno i bez ruha
Tuj u majke plače jedne
Njih petero. . . . »Daj nam kruha!
(Širotice viču bědne)
»Tri smò danka bez kruha!«

»Oj dětčice, danas samo
»Počekajte, dok se domu
»Povratimo. . . . Skoro tamo
»Kraj će biti věku ovomu
»Od nevoljne žalosti!«

Tako nádrom majka pita
Gladnu dětcu. — Sinak mali
Ponajludji nju zapita:
»Turčín kuću nam upali; —
»Gdě je sad naš, majko, dom?« —

Bědnoj majci tad niz lice
Gorcieh súzah potok teče. —
Gledec tamo, gdě zvězdice
Noćju sjaju, tužna reče:
»Tamo . . . dětco . . . naš je . . . dom.« . . .

Svemu světu svitje zora, —
Kod Balkana nema dana!
U srěd gorcieh súzah móra
Gori, gori, ljuta ràna,
Kuju robstvo zadadě!

Aleksandro! dobitniče
Od Perzie! . . . , Kastriotiću!
Kòg junačtvo i Turci diče. . . .
O vitežki Kraljeviću!
Od Prizrena sunašce!

Sjajne zvězde bolje dobe!
Vlast nad kojim nema tmina,
Otvorite vaše grobe! . . .
Gle! . . . to vam je domovina! . . .
U verigah tužni rob!

Aleksandro, čordu hvati!
Kastriotić! Kraljeviću!
Vito kopje i mač lāti,
Te pokušaj svaki sriću,
Po někdašnjoj navadi!

Kod Balkana na vrělu rěke Marice na
novo lěto 1842.

Ognjoslav Ostrožinski,
bugareći Bugarin.

Rojnice.

Po svoj prilici već od vrěmenah starih Rimljanah sačuvala se je u gornjoj Ilirii pripověst o Parkah, koje se kod nas *Rojnice* (Rodjenice? —) zovu. U toj pripověsti nalaze se dodatci kasnijih vrěmenah kàrstjanstva. Iz ovih dodatakah sudim, da ova pripověst nije dělo učene glave; nego da se je iz starodavnosti od roda do roda tja do nas medju prostim pukom malo proměnjena sačuvala. Slědeća je pako pověst ova, koja u ustih naroda u Kranjskoj živi:

Rojnicah ima tri, one dolaze pri porodu čověka u kuću, da mu odluče, što ga čeka u životu. Pěrna nit življenja suče, druga ju prede, a tretja ju presěca, i kad ju presěče, čovek odmah umrěti mora. Rojnice se moraju o porodu děteta kruhom počastiti, koi se poradi toga za Rojnice pripravljen na stolu nalaziti mora. Istina, da ga ne jedu, ipak si za veliku čast děrže, kada im se lebac ponudi. Rojnice su krasne děvice, koje se svojim divnim pěvanjem odlikuju. Nekada biaše običaj ostavljati im na polju šerpe i jestvine: serpi žnajahu žito, a jestvinami hranjahu se.

Jednoč se pripeti, da je něki črevljarski dětioč sa svojim majstorom laz (*Geruť*) trěbio. Rojnice dojdōše više putah gledati, šta dětioč i majstor rade. Dětioč neznajući, da su ta bitja Rojnice, reče jednoč svomu gospodaru, da će jednu izmedju njih uhvatiti i š njom se zaručiti. Što reče, to i učini. Kad su bili već zaručeni, zapita dětioč svoju suprugu: hoćeš li šta miraza imati? — Imat ću mnogo miraza, odgovori mu supruga; ali ga drugačie dobiti ne možeš, nego ako sve točno izpuniš, što budem od tebe zahtěvala. Dětioč obeća, da će sve izpuniti, štogod zahtěvala bude. Za tim mu reče: Evo bacit ću klupko predje, a ti ga slědi kud se god koturalo bude, i to će te na město dovesti, gdě moj miraz primiti imaš.

Rojnica klupko baci, mladi ženik potěriči za njim i dodje u něku dol, iz doli mu klupko u něku špilju put pokaže; i on stupi u špilju. Ovamo došavši nadje ostale